

זמני כניסת ויציאת השבת לפי אופק ירושלים ומעלה אדומים:

הדלקת נרות 17:08
צאת השבת 18:19
ר"ת 19:01

שיר ליום השבת

"ויאמר משה אל בני ישראל ראו קרא ד' בשם בצלאל בן אורי בן חור" - לפי שמסר חור נפשו לקב"ה, שבשעה שביקשו לעשות את העגל עמד כנגדם וגער בהם, ועמדו עליו והרגוהו. אמר לו הקב"ה: חייר, אני פורע לך. משל למה הדבר דומה, למלך שמרדו עליו לגיונותיו, עמד שר צבאו ונלחם עמם, אמר להם: היכן שר צבא שלי? אמרו לו הרגו אותו הלגיונות. אמר לו המלך: חייר, וחייר אילו ממון נתת עלי, הייתי פורע לך. עכשיו שנתת נפשך עלי, כל בנין שיצאו ממך אני עושה אותם שליטים! חור נתן נפשו שלא יעשו העגל, והרגוהו. התמנה בן בנו להקים את המשכן, שהיה כפרה על חטא העגל!

כיוצא בכך, אברהם אבינו קרא בשם ד', חיבר את כל העולם לקב"ה שהיו העם מתקבצים אליו ושואלים לו על דבר ד', והיה מודיע לכל אחד ואחד כפי דעתו עד שהחזירו לדרך האמת, עד שהתקבצו אליו אלפים ורבות, ושתל בלבם האמונה, וחיבר בה ספרים - אלו היינו נשאלים: מה מקור כוחו של אברהם אבינו, היינו עונים ודאי שהיו לו כוחות גדולים ועצומים, אבל אומר המדרש: לא גלגל הקב"ה להביא אברהם לעולם, אלא בשכרו של שם בן נח, שנתנבא ארבע מאות שנה על כל הארצות שבעולם ולא קיבלו ממנו. בא אברהם בן בנו, והשפיע על המונים! ואמרו: אין הקב"ה מקפח שכר בריהו. בכל מקום שאדם יגע ונותן נפשו על הדבר, אין הקב"ה מקפח שכרו!

סיפור הרב גלינסקי זצ"ל:

בחור מקיבוץ "השומר הצעיר" נקלע לבני ברק. שוטט בחוצותיה, ועלה לישיבת פונוביז'. התרשם כל כך, עד שהחליט להישאר בישיבה. באו ואמרו לו: "ה'חזון איש' קורא לך". רצתי לבית ה'חזון איש', ואמר לי: "תראה, הבחור לומד בישיבה, ותעודות המזון שלו בקיבוץ". היה זה בתקופת הצנע, וחילקו מזון לפי תלושים. "תסע לחיפה, ותסדיר את ענין התעודות". אמרתי: "זה לא יהיה קל". ענה: "על דבר קשה, מקבלים שכר פי מאה". ביקשתי: "אפשר לשאול שאלה?"

הרשות ניתנה, ושאלתי: "הבחור נולד בקיבוץ. הוריו מרדו בהוריהם הדתיים. היה זה דור מרי. בהלצה אמרו: האב שר בשבת: 'השומר שבת הבן עם הבת', והצאצאים עונים לו: 'דרור יקרא לבן עם בת...' הם יסדו את הקיבוץ, חף מכל זיק יהדות. אוכלים חמץ בפסח ובשר ביום כפור. איך זכה לשוב בתשובה?" וה'חזון איש' ענה: "כשאביו גלש והלך לקיבוץ, ישב עליו אביו 'שבעה', בכה והתחנן. לבנו זה לא עזר, שהרי הבחירה נתונה. אבל זה עזר לנכד. דע שדמעות אינן אובדות!"

וכסבורים אתם שהמדובר רק עליו, המדובר עלינו! שהרי לשון המדרש: 'שכל אחד ואחד - כל אחד ואחד! - לפי שכרו של אדם אחר בא בעולם!'

כמה יש בכך להקנות ענווה! אדם פועל, בסייעתא דשמיא. מרביץ תורה, מגיד שיעור, מקים בית כנסת ישיבה או כולל, מחבר ספר, מזכה הרבים. ודאי, נותן הודאה על חלקו - ואינו מעלה כלל בדעתו שאין זה מכוחו, לא בזכותו, אלא 'לפי שכרו של אדם אחר!'

היה לו סבא שרצה והשתוקק, והנכד זכה להגשים! שמעתי אדם גדול שאמר: 'המצוות אינן שלי, העברות הן שלי'...

(והגדת)

מאורה של הפרשה

"ויקהל משה את כל עדת בני ישראל"

אחריות כבדת משקל מוטלת על כתפיהם של גדולי ישראל, לדאוג להעמיד את כל ענייני הדת על תילם, לוודא שכל העם ידע מה עליו לעשות, ואף יעשה את הנדרש ממנו.

בעירו של המהרש"ם מברעזאן זצ"ל, לחצו הגויים על בעלי המספחות לשרת אותם גם בשבת כבכל יום, כדי שיוכלו להסתפר מידי יום ביומו כרגלם.

הספר הראשון שפתח את חנותו גרם מיד לשאר הספרים לפתוח את חנויותיהם, בשל התחרות הגדולה שהיתה שם מצד הלוקוחות.

כשנודע הדבר למהרש"ם הוא מיהר לקרוא לכולם, הסביר להם את חומרת האיסור ודרש מכולם להתחייב ולחתום על סגירת המספרה. למשמע בקשתו נענו הספרים ואמרו כי הם מוכנים לחתום בתנאי שתהיה זו החלטה משותפת של כולם, וכך ימנעו 'ברחת' לקוחות לספרים אחרים.

לאחר משא ומתן קצר חתמו כולם, מלבד אחד - שהתעקש לסרב ומיאן לחתום.

"אם הוא אינו חותם" הצהירו הספרים למשמע ההתפתחויות, "כולנו מבטלים את חתימותינו!"

פנה המהרש"ם ואמר לספר הסרבן: "דע לך כי הרבה דרכים למקום... אפשרויות רבות ישנן ליושב בשמים לרחם לך להפסיק לעבוד... מה תעשה, למשל, אם תשבר ירך? במקרה כזה, תאלץ לסגור את חנותך גם בימות החול..."

אולם גם דברים אלו נפלו על אזנים ערלות, והספר נותר בסירובו וגרם בכך לביטול כל החתימות ולפיזור האסיפה. לא הספיקו הספרים ללכת מרחק רב, כשלתע, לנגד עיניהם הנדהמות, מעד הספר הסורר ושבר את ידו...

באותו רגע הסבו כולם את פניהם, שבו לבית הרב - והחזיח את חתימותיהם...

(ומתוק האור)

נקודה למחשבה

לעתים נרתעים בני אדם מתפקיד של עסקנות ובאות צדקה, משום אי הנעימות הכרוכה בתפקיד מעין זה, והעובדה שלא פעם זוכים המתנדבים לקיתונות של בוז, לצד ותלונות. כותב ה'ציצים ופרחים':

"צא ולמד ממשנה רבנו ע"ה. כי מי לנו גדול ממשנה ואלעזר ואיתמר, שהיו גדולי הדור ונתמנו להיות פקידים בנדבת המשכן?"

וישא האדם קל וחומר בעצמו, שאינו נחשב ליתוש בפני אריה, וגם אם יהיה עליו טורח ומשא כבד, לא יקוץ בזה. וגם אם נוגעים בכבודו, אל יחוש. כי בזה שכרו כפול ומכופל".

(ומתוק האור)

נא לשמור על קדושת הגיליון. אסור לקרוא בזמן התפילה וקריאת התורה.

הצלחה ברוי"ג: יוזמת העלון נעה שלו וב"ב. יוסף ואודליה לוי וב"ב. משי כהן. משי רענן. זיווג הנון: חביבה אביבה בת קמינה מנט רפ"ש: תהילה בת שונמית. מלכה בת נעמי. ויואן בת ד"ר. חוה בת אסתר. מלכה בת רבקה. אפרת בת צביה לצי"ג: הגר"ע יוסף בן גורגיה זצ"ל. הגה"ר אהרן יהודה לייב שטיינמן זצ"ל. אליהו ז"ל בן אסנת תח"י. נאג"י בן נעימה ז"ל מרדכי בן ביסקה ז"ל. יוסף בן רחל ז"ל. דניאל בן אסתר ז"ל. משה בן דניאל ז"ל. ששון בן מסעודה ז"ל. חילווה בת מרים ז"ל

ברכת שבת שלום וחוודש טוב!

עריכה: משפחת שמעיה

לע"נ אבינו הר"ר אילן סבח בן סניורה ז"ל

להקדשות ולתרומות 054-8403899

מלאכת בורר

אוכל שחלקו ראוי לאכילה וחלקו מקולקל

פרי שחלקו רקוב, מותר לחתוך את החלק הרקוב ממנו, על דעת שיאכל את הנשאר לאלתר, ולכתחילה טוב שייקח עמו חלק מן הפרי.
 אשכול ענבים, שיש בין הענבים גם ענבים רקובים, יתלוש ויאכל את הענבים הטובים שאותם הוא רוצה לאכול לאלתר, ואת הרקובים שאין דעתו לאכול ישאיר באשכול ולא יתלוש אותם.

קילוף פירות

פירות שקליפתם אינה מחוברת עם הפרי, כגון: בצל, רימון וכן ביצים, מותר לקלפם כדי לאכול מהם לאלתר. ופירות שקליפתם היא חלק מהפרי ודבוקה אליו, כגון: אגס, מלפפון, מנגו, וכשקולפים אותם נקלף גם חלק מהפרי, אין בהם כלל דין בורר, והעיקר שיקלפם לצורך השבת.
 מעיקר הדין מותר לקלף פירות וירקות במקלף המיוחד לכך, ויש חולקים. והמחמיר תבוא עליו ברכה. מותר להשתמש במפצח אגוזים.

הוצאת גרעינים מפירות

פירות שיש בתוכם גרעין הדבוק בהם, כגון: תמר, משמש וכד', מותר להוציא את הגרעין מתוכם ביד כדי לאוכלם מיד.
 פירות שיש בתוכם כמה גרעינים, כגון: ענבים, אסור להוציא את הגרעינים מתוכם אף על פי שאוחז את הפרי בידו. לכן יכניס את כל הענב לתוך פיו ויוציא את הגרעינים בפיו. ויש מתירים אם אוכלם מיד.
 בגרעיני אבטיח, מותר להוציא את הגרעינים הפנימיים ביד בשעת אכילה ממש, וטוב להוציאם ע"י שיני קצת, ולדחותם כלאחר יד.
 הגרעינים והפסולת של מלון, מותר להסירם ממנו כדי לאוכלו מיד.
 מותר להוציא את העוקץ שבראש הפירות, כגון: העוקץ שבראש התפוח או האגס. והמחמיר על עצמו שלא להוציא את העוקץ כלל או להוציאו באופן שהפרי נשאר בידו, תבוא עליו ברכה.
 מותר להשתמש בכלי המיועד להוצאת חרצני הדיתים.

(אור החלק)

למה הדבר דומה?

אדם אחד היה שונא את תושבי העיריה הסמוכה לעיירתו. מה עשה? לקח לפיד אש וזרק לבין הבתים, וכך החל להעלותם באש. התושבים נחפזו איש איש לביתו כדי לנסות ולמנוע את הגעתה של האש לביתו ולהצילו. אמר להם חכם אחד: "מוטב אם תתאספו יחד ותלכו אל מקום מוצא האש, משם מתפשטת הלהבה לעבר יתר הבתים. שם כבו את הלהבה, וממילא ינצלו הבתים כולם. הדבר עדיף לאין שיעור מאשר ינסה כל אחד ואחד באופן אישי להתגבר על האש שלא תאחז בביתו."

"וחכמים ישיבו אף" אלו גדולי ישראל שמשיבים אפו של הקב"ה בסנגוריה שמלמדים על ישראל. ובתפילתם מתחכמים לבקש מחילה לא רק לעוון מסויים, אלא בכלליות לעוונות אותו הדור, מלמדים הם זכות ומבקשים שהקב"ה ינהג לפנים משורת הדין. בכך מצילים לא רק לשעה, אלא גם לאחר זמן, ולרבים.

"והמלאכה היתה דיים... והותר"

שאל ה'אור החיים' הקדוש: אם המלאכה היתה "דיים" היינו מספיקה, משמע שלא היה בה עודף. ולמה הסתירה? אלא הכתוב משמיענו חיבת בני ישראל לפני הקב"ה, שלמרות שהביאו יותר מן הדרוש, חש הבורא לטירחתי של כל אחד מישראל שלא להשיב פניו ריקם, וכל המובא נכנס לבית ד' למלאכת המשכן. והרבה יש ללמוד מזה בהנהגות הבית, לחוש לטירחת מאכליה של עקרת הבית, וישמע חכם ויוסיף לקח.

(מנה)

מה עומד בראש מעיינותיהם של גדולי ישראל

בכל ליל שבת לאחר הסעודה נהג הצדיק הירושלמי הנודע **רבי אריה לוי זצ"ל**, אשר היה מתלמידיו של רבנו בסלוצק, להיכנס לביתו לדבר בדברי תורה ולהעלות זיכרונות מלפני עשרות שנים. באחד מלילות השבת שאל רבנו את תלמידו הדגול: "היכן אכלת בעת לימודיך בישיבה בסלוצק?"

"בשעתו אכלתי בשבת ביתו של פלוני", השיב רבי אריה. "ובימות החול הכין אכלת?" הוסיף ראש הישיבה ושאל.

רבי אריה מנה מספר בעלי בתים שאצלם אכל במשך השבוע. השיב רבו שעדיין היו חסרים ימים אחדים כדי להשלים את ששת ימי המעשה, ושאל "ובימים הנותרים היכן אכלת?" שתק רבי אריה ולא ענה.

חזר רבנו על שאלתו זו ולרבי אריה לא נותר אלא לספר את האמת - שהיו ימים אשר בהם לא אכל, אולם הוא הוסיף ואמר שהימים אשר בהם לא אכל היו חביבים עליו יותר מן הימים שבהם היה לו מקום לאכול. לאחר מכן המשיכו ראש הישיבה ותלמידו את שיחתם כרגיל.

בשעה מאוחרת בלילה, לאחר שחזר רבי אריה לביתו, וכבר הלך לישון, נשמעה לפתע נקישה בדלת ובני משפחתו נדהמו לראות את הרבנית בילא הינדא, רעייתו של ראש הישיבה עומדת בפתח ואומרת בקול מבוהל, "אנא רחמו נא, לראש הישיבה אין מנוחה, אין לו מנוחה".

רבי אריה ששמע את דבריה של הרבנית נחרד, קם מיד ממיטתו, התלבש וניגש לשאול את הרבנית מה אירע.

"עליך לבוא מיד ולדבר עם הרב, אין לו מנוחה, הוא אינו יכול להירגע לאחר שהתברר לו שהיו ימים שבהם לא אכלת כאשר למדת בישיבה בסלוצק".

משהגיעו רבי אריה לוי ומרת בילא הינדא, מצאו את רבנו מהלך בבית הלוך וחזור, נרגש ונסער, ומשראה את רבי אריה פנה אליו בקול שבור ואמר לו:

"שלוש שנים למדת בישיבת סלוצק, אני כיהנתי כראש הישיבה וכלל לא ידעתי שהיו ימים שבהם לא היה לך היכן לאכול. הלא אנוכי אחראי לכך, מה אענה ביום הדין ומה אומר ביום התוכחה, אנא סלח לי על זאת".

נדהם רבי אריה למשמע דבריו של רבנו ואמר: "הן אשמתי היא זאת, שכן היה לי להודיע על כך להנהלת הישיבה. ומשלא הודעתי, כיצד יכול היה משהו לדעת על כך?"

בקושי רב, לאחר דו שיח ארוך, הצליח רבי אריה להרגיע את רבו, לאחר שהבטיח לו שאין בלבו עליו שום תרעומת על כך.

בהספדו על מרן ה"קהילות יעקב" זצ"ל סיפר רבי חיים קלופט:

בתקופה האחרונה לפני פטירתו נכנס אליו אברך אחד, שרבנו לא הכירו. האברך ביקש הדרכה בלימוד, ושיטות עיון ובקיאיות, מה ללמוד בבוקר ומה ללמוד בערב. רבנו השיב לו דבר דבור על אופניו בצורה שהפליאה את השואל.

כאשר קם האברך ויצא, קרא לו רבנו לשוב אליו ואמר לו: "יודע אתה, צריכים גם לעזור בבית". נדהם האברך, זה עתה דיבר רבנו על עניינים נשגבים וחשובים, ולפיכך כאשר נקרא לשוב אליו חשב שמרן עומד להציע לו ללמוד גם קבלה. והנה הוא שומע דברים שלא שיער בנפשו כלל.

ומרן חזר והטעים באזניו: "רואה אני עליך שאתה מתמיד גדול, אבל צריכים גם לעזור בבית".

אמר האברך למרן שאשתו רוצה בכל לבה שהוא יקדיש את עצמו לתורה. השיב לו מרן: "זו היא המצוה שלה, אבל המצוה שלך היא לעזור לה. כאשר תבוא בכל יום בצהריים לביתך חפש ודרוש מה יש לעשות כדי לעזור בענייני הבית". והוסיף ואמר שנית: "מיד כאשר אתה מגיע הביתה שאל מה יש לעזור".

"אלה פקודי המשכן"

מפני מה מדגישה התורה "אשר פוקד על פי משה"?

מבאר **בעל ה'ציצים ופרחים' זצ"ל**, שלעתים נרתעים בני אדם מתפקיד של עסקנות וגבאות צדקה, משום אי-הנעימות הכרוכה בתפקיד מעין זה, והעובדה שלא פעם זוכים המתנדבים בעם לקיתונות של בוז, לעז ותלונות. "צא ולמד ממשה רבנו ע"ה" הוא כותב, "כי מי לנו גדול ממשה ואלעזר ואיתמר, שהיו גדולי הדור ונתמנו להיות פקידים בנדבת המשכן?"

"ויישא קל וחומר, שאינו נחשב ליתוש בפני אריה, וגם אם יהיה עליו טורח ומשא כבד לא יקוץ בזה, גם אם נוגעים בכבודו אל יחוש, כי בזה שכרו כפול".

(ומנה)

"לא תבעירו אש... ביום השבת"

עבירה שנעשית בשבת חמורה פי כמה מעבירה הנעשית בחול, שכן אם אש הגהינים נכבית משמגיע יום השבת - הרי לכשעוברים עבירה בשבת הרי היא חוזרת ונדלקת. לפיכך מזהירה התורה: אל תבעירו בשבת את אש הגהינים בעוונותיכם.

בשבת צריך אדם להיזהר משנה זהירות מפני עבירה כלשהי.

(מעינה של תורה)

ישנו יהודי שבמשך שנים רבות שימש בתפקיד ממשלתי חשוב, והוא מרבה להגיע לרבי חיים קניבסקי שליט"א. פעם אחת הוא הגיע לרבי חיים ובפיו שאלה: בעוד כמה שבועות הוא מחתן בת. החתונה תיערך בבית הכנסת הגדול בירושלים, ושם ישנן שתי אפשרויות לערוך את החופה: האחת - לפתוח בתוך האולם את הגג ושם לעשות את החופה, והשנייה - לעשות את החופה מחוץ לאולם, בחצר. אם החתונה תיערך מחוץ לאולם, הדבר ידרוש הערכות מיוחדות מטעם השב"כ לשמור על נשיא המדינה שישתתף באיחוז. זוהי שמירה אחרת לגמרי מאשר בתוך האולם. לכן ישנה עדיפות שהחתונה תיערך בתוך האולם. מאידך, אם ירד גשם - אין אפשרות לפתוח את הגג כי האולם יתמלא במי הגשמים, ויהיו מוכרחים לערוך את החופה בחוץ. החתונה תהיה בחודש אדר, ורצונו לדעת, אפוא, האם צפוי שירד גשם בעת החופה או לא. זו היתה השאלה, ורבי חיים השיב על אתר: "לא ירד גשם!" אותו יהודי הודיע לשב"כ שעושים את החופה בתוך האולם. במשך כל יום החתונה ירד גשם. בהגיע זמן החופה הפסיק הגשם. פתחו את הגג, ערכו את החופה, ולאחר חצי שעה, כשהושב הגג למקומו, התחיל שוב לרדת גשם. כמובן שאותו יהודי סיפר את המופת לכולם. אחד מנכדיו של רבי חיים ששמע את הסיפור, ניגש לסבו ושאלו מנין ידע שלא ירד גשם? אמר הגאון רבי חיים: "באמת לא ידעתי, אבל הגמרא הרי אומרת שא' בשבט הוא ראש השנה לאילנות, כיון שיצאו רוב גשמי שנה, ואם יצאו רוב גשמי שנה יש ללכת אחרי הרוב, והסברא אומרת שמעטת לא ירדו גשמים..."

(ומתוך האור)

להיפגע ולא לפגוע

הגאון רבי דוד מישקובסקי, סיפר מעשה על **הגאון רבי חיים עוזר מרודז'ינסקי זצ"ל**, שהוא היה נוכח בו אישית. היה זה בעת "שלום זכר" שנערך בעיר וילנא. בעת בואו של הגאון החלו, כמובן, כל הנוכחים להתלהט בדברי תורה, זה שואל וזה מתרץ, זה בונה וזה סותר, והיו הקירות מתנועעים מהריתחא דאורייתא ומאש התורה. גם רבי חיים עוזר השתתף כמובן בפלפולי הסברות שהועלו בין הנוכחים. היה שם ת"ח גדול מאוד, שבשומעו את הגאון מביא דין מסוים, אמר "יש לי על כך ראייה מתוספות במסכת זבחים דף י"ד עמוד ב'". שמע ר' חיים עוזר את הדברים, ואמר: "אין כזה תוספות במסכת זבחים" והת"ח ההוא, התעקש. "יש תוספות כזה". כאשר הגאון שלל זאת בשנית, קם הת"ח לארון הספרים כדי להוציא מסכת זבחים ולהוכיח לרבי חיים עוזר שהוא אינו צודק... בשלב זה, קם רבי חיים עוזר וצער את אותו ת"ח בדרכו, ואמר לו: "ומה עם מלבין פני חברו ברבים?"... מששמע הת"ח כך, והבין שר' חיים עוזר אינו רוצה להתבייש בפני הקהל, שב למקומו, ולא הוציא את הגמרא. ובזאת הסתיים הוויכוח. העיקר שת"ח לא התבייש. לאחר כמה דקות, הת"ח ההוא עזב את המקום, והלך לביתו. ואז התפנו מקרוביו של הגאון לשאול אותו מדוע לא הניח לת"ח ההוא שיוציא את הגמרא מן הארון, כדי לבדוק עם מי הצדק? השיב להם גאון הדור, וגאון הענווה: "זכי הנכם חושבים שעל כבודי שלי היה אכפת לי? על כבודו של הת"ח ההוא לחמתי! וכשאמרתי לו 'ומה עם מלבין פני חברו ברבים', התכוונתי אליו, שהרי אם יוציא את הגמרא - הוא עלול להלבין את פניו שלו, כי אז יגלה שאין תוספות כזה; אבל הוא הבין שאני מתכוון לעצמי... העיקר שלא הגענו למצב בו היה מתבייש..." (עלינו לשבח)

כיסים מלאים אמונה

חסידים התכנסו סביב שולחנו של **המגיד ממזריטש זצ"ל**, והוא סיפר סיפור על הרבי שלו, **הבעל שם טוב הקדוש זצ"ל**. הייתה זו שבת רגילה אצל הבעש"ט, מיד לאחר סיום תפילת ערבית, עוד לפני ההבדלה, נכנסה אישה לחדר שבו התפללו הבעש"ט וחסידיו. "רבי, אתה מוכרח לעזור לי!" היא קראה. "אני צריכה בדחיפות כסף כדי להשיא את בתי ואין בכיסי אף פרוטה!". הבעש"ט האזין לדבריה ולאחר מכן הורה לחסידיו להכניס ידיהם לכיסם ולתת כל כסף שימצאו שם למען המטרה החשובה. למרבה הפלא, הכסף שמצאו בכיסיהם הגיע בדיוק לסכום שהאישה אמרה שהיא זקוקה לו. "אימרו לי", חתם המגיד את סיפורו, "מהו הלקח שיש ללמוד מסיפור זה?" חסיד אחד הביע את דעתו: "הסיפור מראה את כוחותיו הפלאיים של הבעש"ט. למרות שהאירוע התרחש כמה דקות לאחר יציאת השבת - ולאף תלמיד לא היה כסף בכיסו, חולל הבעש"ט נס כדי לעזור למסכנה". "יש לנו סיפורים רבים שמראים את יכולתו של הבעש"ט לחולל ניסים", אמר המגיד, "לשם כך אין לנו צורך דווקא בסיפור הזה". "אבל כאן היה זה נס כפול - לא זו בלבד שהכסף הופיע באורח פלא, אלא היה זה הסכום המדויק - עד לקופיקה האחרונה" אמר חסיד אחר. שוב אמר המגיד שלא חסרים סיפורים הממחישים ניסים מדהימים, גם כפולים ומכופלים, שחולל הבעש"ט. חסיד שלישי אמר: "ברור שהבעש"ט מסוגל לחולל ניסים מופלאים. אך הבעש"ט יכול היה לגרום לכל הכסף להופיע בכיסו **שלו**, לעשות את המצווה הזאת בעצמו. אך בגלל אהבתו הגדולה לזולת, הוא רצה לחלוק מצווה זו עמם וכך גרם לכסף להופיע בכיסיהם של כל הנוכחים. אני חושב שזהו המסר של הסיפור". "אם יורשה לי לומר", אמר המגיד, "אני סבור שהסיפור הזה אינו עוסק כלל בבעש"ט הקדוש. אני חושב שסיפור זה הוא באמת אודות גדולתם של תלמידיו - אף שהשבת זה עתה הסתיימה ולאיש מהם לא היה כל כסף, הם הכניסו את ידיהם לכיסם ועשו כהוראת הרבי באמונה שלמה וללא פקפוק, וראו זה פלא - צדיק גוזר, והקב"ה מקיים!".

משחק באש

מעשה נורא מסופר על יהודי שומר תורה ומצוות שחדל לדבר עם הוריו, עקב מריבה שהיה לו עמם, עד שאפילו בעוברו ליד בית הוריו לא נכנס לשאול בשלומם. ולא ברכם בברכת שלום. כאשר נודע הדבר **לצדיק רבי סלמאן מוצפי זצ"ל** הוכיחו, אך הלה לא קיבל. באחד הימים, שלחו הוריו שליח לרבי סלמאן, באמרם, שאינם יכולים לסבול יותר את המצב וביקשו שהרב ידבר על לב בנם. היטב חרה לרב סלמאן על זה, הלך הצדיק אל אותו אדם וקרא בפניו קטעי מוסר הנוגעים לכיבוד אב ואם, אך הלה עמד במרוי. הסביר לו רבי סלמאן כי אין הבדל בין מי שעובר על "כבוד את אביך ואת אמך", לבין העובר על "זכור את יום השבת לקדשו" או על "אנכי ד'". וזה שהוא שומר על תשע הדברות, לא יצילו מעונש העבירה על הדברה "כבוד את אביך..." - אולם גם דברי כיבושין אלו לא הועילו והאיש סירב לכבד את הוריו. כשראה הרב שאיש זה קשה עורף אמר לו: "בית דין של מעלה אין עונשין אלא אם כן מזהירין. הנני שליח בית דין, ולטובתך באתי לכאן להזהירך שאם עד שלושה ימים לא תתקן את המצוות, חוששני עליך...". עברו שלושה ימים מעת לעת, וביום ראשון שלאחריו, באותה השעה בה ביקר רבי סלמאן אצל אותו האיש, נכנס אליו הרב פעם נוספת, וכשראהו עסוק עם אנשים אחרים, אמר בליבו "אלך ואחזור עוד מעט". כעבור רבע שעה חזר ר' סלמאן והנה רואה אמבולנס יוצא במהירות מהמקום והלה מוטל ללא חו רח"ל! כשסיפר ר' סלמאן את המעשה לרעו **רבי ניסים כדורי**, הזדעזע רבי ניסים: "אתמהה, מנין היה לך העוז לדבר עמו דברים כאלה". השיבו רבי סלמאן: "הדברים הושמו בפי באותו הרגע שאמרתי אותם. הרגשתי שקיצו קרב וחסתי על נפשו, ובקשתי והתחננתי אליו שיצילנה מרדת שחת". החליטו שני הצדיקים לעשות תיקון לנפשו של הנפטר.

זאכיה' י' עת זשתיה' י' עת; אכא זעצכות אין שום עת!

(מרי' מקובק 436)

"לא תבערו אש בכל מושבותיכם ביום השבת"

אמרו חכמים, 'אין הדליקה מצויה אלא בעוון חילול שבת' - חטא חילול שבת גורם לשריפת. ולמדו זאת מהפסוק "לא תבערו אש בכל מושבותיכם" - אל תגרמו לדליקות אש במושבותיכם, "ביום השבת" - בעטיו של חילול השבת שלכם...

הפתגם השבון

הראשונים שיעזרו לך זקוק, הם אצא שיועיעו איך מרזי'ים שטפז'ים זמטה.

בוקר אחד ראיתי מודעה בעיתון על חוות הדייג במושב שדמות יום שישי, קמתי בשש בוקר הגעתי ראשון לחוות הדגים בשעה שבע, שילמתי כניסה, שכרתי חכה, קיבלתי פיתיונות ולבי גדוש תקוות. זורק חכה. כלום.

שעה עוברת, עוד שעה חולפת. השמש מתחילה להכות לי בפרצוף, מהדק את הפיתיונות לקרס ושוב משליך את החוט ללב הבריכה. חוזר על טיפים ורעיונות מומלצים, ואין - שממה ושיממון. הדגים צחקו עליי...

בשעה אחת-עשרה בבוקר מגיעים שני חבר'ה עליזים, עם כיפות על הראשים, מדביקים פיתיון לקרס זורקים חכה, והוופ, כל אחד מרים דג קרפיון שמונה מאות גרם מינימום. התפוצצתי מקנאה.

מכניסים את הדג לדלי ושוב זורקים חכה... כמה שניות, עוד דג גדול אחד. נחנקתי. לא תאמין. רבע שעה על השעון, לכל אחד חמש דגים גדולים בדלי, ואני משבע בבוקר דולה רק שקיות ניילון ואצות. ניגשתי ושאלתי "מאין החכות והפיתיונות שלכם?" אמרו לי "מהצרף, מהמושבניק, שיהיה לו לבריאות".

"איך זה שאני נמצא כאן משבע בבוקר, כבר יותר מארבע שעות, עם החכה והפיתיון של המושבניק מהצרף, זורק וזורק ולא מוציא סנפיר או קשקשת, ואתם בלי עין רעה חמישה דגים בכמה רגעים?!" עונה לי אחד מהם, זונדל שמו, "תראה, אנחנו לא באנו לדוג רק בשביל ההנאה. באנו לדוג לכבוד שבת. אתה מבין? אנחנו, בכל פעם שזורקים חכה, אומרים בפה וגם בלב 'לכבוד שבת קודש' והוופ עולה קרפיון עם חלום רטוב להיכנס לצלחת, נניח בתור גפילטע פיש... ושוב, דג כסוף שמתגעגע לשמוע קידוש של שבת וכמה זמירות 'דרור יקרא'."

חשבתי שהוא צוחק עליי... חזרתי למקומי ואמרתי לעצמי, אמדורסקי, אתה כבר כאן, אתה גם יהודי, אמנם בקושי מסורתי אבל אם לא יועיל לפחות לא יזיק. לקחתי פיתיון, הדבקתי לקרס, אמרתי 'לכבוד שבת קודש' והצפתי... עשרים שניות, משהו נתפס, אני מושך והוופ עולה לי קרפיון כסוף, עליז, קופץ, אמתי. קורץ לי בעין, כמו אומר לי "אמדורסקי, עשרים שנה אני מחכה לך". חשבתי, מקרה. קורה. עוד פעם זורק חכה 'לכבוד שבת קודש'... ועוד קרפיון עולה. תשמעו, זה לא צחוק, חזרתי עם אחת-עשרה דגים לאשתי בצהריים. אמרתי לה "רינה, אני מפסיק לנסוע בשבת, לא מעשן ולא 'ממנגל'. אם הדגים עלו לכבוד שבת קודש, אז גם אמדורסקי המהנדס הגדול מכולם, חייב לעשות כבוד לשבת קודש. נעשה להם שולחן של שבת, עם זמירות וקידוש. לכבודו הם באו ועלו ממעמקי הים, לא?!"

ורגש יהודי חם מילא את המטבח בניחוח יהודי מתקתק ועתיק יומין 'לכבוד שבת קודש'...

אני יהודי פשוט, עם אמונה פשוטה, שאוהב את הקב"ה בלי הרבה שאלות ובלי להיכנס לחשבונות שמים. מה שקיבלתי - הכל במתנה וזו ברכה, מה שלא קיבלתי - לא צריך. נתן לי בורא עולם גוף בריא, נשמה בריאה, אישה טובה שמגדלת לנו תשעה ילדים מקסימים, פרנסה לא חסר, אז מה יש להתלונן? יש לי חבר ילדות, זונדל. גדלנו בעיר חוף נעימה. זונדל ואני לא אהבנו ללמוד, והיינו יותר בחוף הים מאשר בכיתה. אהבנו לדוג, זה היה תחביב חזק.

למדנו את מקצוע הדייגות היטב, מתי הים דוחף להקות דגים לחוף, מתי הוא בשפל ודוחק אותן לעומק. היינו מומחים בלאתר דגים שמנים הנחבאים בין השוניות, ודייקנו בזריקת החכה לפינה הנכונה כדי לתפוש דג משובח לשבת קודש. העברנו יחד שעות של חוויה, הרפיה ותחביב.

בגרנו. זונדל פתח חנות ירקות גדולה ומשגשגת בירושלים, ואני הפכתי לטכנאי מקררים בבוש דן. הקמנו משפחות יפות, תודה לבורא עולם. אבל תחביב הדייג, כל הזמן מדאג לנו, פעם בכמה חודשים אנחנו נפגשים על החוף בעיר הולדתנו, עם החכות, עם הפיתיונות, ומתמלאים בתקווה ובמרץ נעורים.

לפני כעשר שנים, ראינו מודעה בעיתון המבשרת על 'חוות דייג'. זונדל גיחך, אני שכנעתי. הגענו ביום שישי בשעה אחת-עשרה בבוקר לחוות הדייג, שלא הייתה אלא בריכת דגים מגודרת. בשולי הבריכה ניצב לו צרף עץ קטן, ובתוכו יושב מושבניק עם משקפי שמש וכובע טמבל.

"עשר שקל על כל ראש", הוא אומר לנו. "מה פירוש?" שאלנו. והוא מסביר: "עשר שקל כניסה לכל אחד, שכירות חכה עוד שלושים שקל, וכל דג שתעלו בחכה, תשלמו 50 חמישים שקל. בהצלחה". זונדל תוקע בי עין עצבנית פתוחה ועין רוטטת סגורה, ולוחש לי "מאיר'קה תגיד לי, המושבניק הזה שלא מבין בדייג, עושה עלינו קופה. בחוף הים לא משלמים כניסה וחכות מצויינות יש לנו בבית...". הרגעתי אותו, אמרתי לו "יש חוויות בחיים שצריך להתגלגל איתן. אנחנו כבר פה. נשכור חכה, נשלם כניסה ונדוג לו את כל הבריכה. קליינט אחד לא נשאר לו..."

נעים מאד, חגי אמדורסקי, מהנדס בניין מדופלם וחובב דייג גדול. ההצלחות שלי כמהנדס הן עצומות וגדולות, ופרנסה לא חסר. הדייג הוא תחביב ישן ונכשל. שעות על שעות של ישיבה מסתיימות בפרצוף של דג מלוח ובאמתחת ריקה, וחוזר חלילה. אין לי שום בעיה ללכת לחנות דגים או לסופרמרקט גדול ולקנות עשרים קילו דגים טריים בלי מאמץ, אבל החלום שלי זה להעלות דג רציני בחכה שלי... וזה לא הולך.

האינך שכיר...?

סיפור **רבי יצחק זילברשטיין שליט"א**: כשהייתי נער צעיר, ראיתי את **מרן בעל ה'חזון איש' זצ"ל** משרך דרכו ברגל סמוך לבית החרושת "דובק". היה זה ביום חורפי עז. גשם זלעפות ירד והקור חדר לעצמות. לפתע עצרה משאית של חברה ידועה, והנהג הציע ל'חזון איש' להסיעו לביתו. שמעתי את ה'חזון איש' שואל את הנהג: "האם מותר לך לעצור ולהסיעני? האינך שכיר אצל בעל הבית?" השיב הנהג: "אם בעל הבית היה יודע שאני מסייע את ה'חזון איש', כלום לא היה נאות לכך?", אך מרן לא הסתפק בתשובה, ולא עלה.

(אישי לרעהו)

מ"ח קנייני התורה | משל האבות

"אוהב את המישרים"

'צדק ומשפט ומישרים, זהו עיקר כל התורה וכל המידות... לכן צריך להזהר בין בלימוד, בין במעשה, שלא לנטות מקו - הישר. (לחם שמים)

פעם שאל אחד מנכדיו של **ה'אמרי אמת' זצ"ל** את סבו, כיצד נראה לו הדבר ללמוד שיעור קבוע עם חברותא בשעות הלילה המאוחרות? תגובתו המידית היתה: "מדוע לא בדרך הישרה - לומדים ביום ובלילה ישנים?!"

פעם הגיע **מרן בעל ה'חזון איש' זצ"ל** לתלמוד תורה "סיני" בתל אביב כדי לבחון תלמידים. הלך בפרוזדור הבניין ונתקל באנשים רבים שהתאספו לראות. הציע לו משהו דרך עקיפה, אך ה'חזון איש' סירב ללכת בה. אמר לו האישי: "כאן הדרך יותר קצרה" השיבו: "אבל כאן הדרך יותר ישרה!".

מיטה חמה

מסופר על **האדמו"ר רבי יחזקאל הלברשטאם זצ"ל** משינובה, שהיה מכניס לביתו חולים ועניים שאחרים לא רצו להכניסם, ובכך שימש כאיש מופת למצוות הכנסת אורחים. פעם כאשר נכנסו חסידים לחדרו, הבחינו כי מישוה מתנועע במיטתו של האדמו"ר מתחת לשמיכה. הם נדהמו והתפלאו מי זה יכול להיות שם. נגשו לראות והנה נגלה לעיניהם איש חולה, מוכה שחין וצרעת מכף רגל ועד ראש. הם הכיחו את האיש שהיה מסתובב בעיר ואיש לא אבה להכניסו לביתו בגלל פצעיו. הלה בא אל בית האדמו"ר, והרבי ציווה לגבאי שלו להכניס את המסכן, לרחוץ אותו ולהשכיבו במיטתו, כי לא היה מקום אחר.

(מגדולי החסידות)